

PROP. 6.

b Duo in-
uoluit al-
terum in-
trinsecum,
alteri ex-
trinse.

duo inuoluere, & quidem sola per exclusionem aliorum quorumcunque: primum sumitur ex parte ipsius rei quæ dicitur durare, cuius etiam ratione dicitur intrinsece durare; estque illius existentia actualis: alterum est eidem rei extrinsecum, cuius etiam ratione, illa dicitur extrinsece durare; & hoc est ipsum externum tempus siue reale siue imaginarium (iuxta dicta prop. 1. num. 7.) cui præterlabenti actualis illa existentia indefinenter correspondet; quod sic probō.

c Id ip-
sum
durat.

Quia enim *e* hoc ipso quod nunc v. g. actu existit arbor hæc, & eadem etiam existit in temporis parte immediate præcedente; hoc ipso, inquam, & secluso omni alio intelligitur ac dicitur durare, sicut est omnium tum sensus tum loquendi modus; sequitur arboris durationem formaliter & in abstracto sumptam non esse aliud intrinsece ex parte arboris, quam eiusdem existentiam actualem; extrinsece autem non esse aliud quam hanc v. g. & immediate præcedentem temporis partem non nude, sed prout vtrique correspondet eadem actualis existentia. Consequentia probatur. Euidens enim est eam reuera esse alicuius denominationis formam dominantem, qua præcise sublata & stantibus vt prius cæteris, tollitur per locum intrinsecum denominatio; & qua sola posita ponitur. At sublata præcise arboris existentia actuali, prout correspondente ad tempus, stantibus licet aliis quibuscunque, tollitur per locum intrinsecum denominatio arboris durantis, & eâ solâ vt sic posita, ponitur. Ergo &c. Minor constat ex communi vsu, vt dixi: de maiori non puto esse dubium: ergo bene infertur formam, à qua est completa denominatio durantis arboris, esse præcise actualem eius existentiam prout correspondentem ad tempus. Patet ergo *d* durationem, vt primo inferebam, formaliter & in abstracto sumptam, non esse aliud intrinsece quam rei actualem existentiam; extrinsece vero esse solum tempus cui ea correspondet. Et quia, ex dictis in Phil. entis cap. 4. num. 9. & sequentibus, constat existentiam actualem à re existente (cuius nimirum est existentia) non distingui ante opus mentis; facile intelligis, consequenter dicendum esse durationem rei alicuius in concreto sumptam nihil aliud esse, nisi rem ipsam vt actualiter in se ipsa positam, seu existentem, & ita indefinenter in ea actualitate perseverantem per spatium aliquod temporis. Vt fuit propositum.

e Res magis
minusve
durat ob
correspon-
dentiam ad
tempus.

Cæterum ex dictis intelligis *e* rationem ob quam res aliqua permanens, plus minusve durare dicitur (vt de facto sæpe contingit dici) petendam esse ex correspondentia ad plus minusve extrinseci temporis præterlabentis; nam intrinsece & fundamentaliter res quælibet ex parte suæ solius & solitarie spectatæ existentia non plus durat vno anno quam die vno; quandoquidem existentia rei permanentis, quatenus permanens est, nullas habet sui partes successiuas; sed est tota simul, & est vt sic indiuisibilis in ratione prioris & posterioris; in indiuisibili autem quâ tali; id est, quâ inextenso, non est locus his terminis *maius* & *minus*, qui solum pertinent ad res extensas.

PROPOSITIO VI.

Rei corruptibilis ab intrinseco; licet alias permanentis, duratio licet etiam permanens, optime potest mensurari tempore.

a Duratio
permanens
coextenditur
successioni
sed
per virtutem
extensionis.

Explicatur. Duratio *a* permanens cum proponitur metienda tempore, non debet sumi quasi per se coextensa temporis; id est ita coextensa, vt eius vna pars respondeat vni parti temporis, & altera alteri; iam enim ex prop. 4. & 5. constat in reali & positiua duratione permanenti nullas esse huiusmodi partes: sed sumi debet vt per accidens coextensa, eodem prorsus modo quo seruata proportionem anima rationalis spiritalis, per accidens (id est per suas dimensiones virtuales) coextenditur corpori habenti per se dimensiones formales quantitativas. Et hoc modo dico posse rei corruptibilis ab intrinseco, sed permanentis, durationem pariter permanentem successiuo tempore mensurari; ratione scilicet distantia successiuæ, quæ est inter duos durationis terminos, videlicet inter initium existendi, & finem existendi, toto enim interiecto tempore res dicitur durasse; ac proinde duratio eius attingens terminum illum priorem, atque etiam alterum posteriorem, intelligitur coextendi (per accidens, inquam, coextendi) toti temporis quod inter duos illos terminos præterlabitur; adeoque eidem censetur æqualis: vnde posito quod eius temporis quantitatem probe nouerimus, aut secundum totum v. g. si sit annus; aut secundum partes v. g. si sint 12 menses; vel etiam secundum partes eiusdem minutiores, vt si sint dies 365 cum horis 6, &c. facta pederentim comparatione horarum, mensium, vel æque primo totius anni, cum duratione rei attingente vt dixi vtrumque anni terminum, primum & postremum; hac inquam, comparatione *b* velut applicatione facta mensuræ certo cognita, metimur eius durationis extensionem quam secundum prius & posterius habet per accidens; sicut cognitis dimensionibus & mole corporis humani, factaque eius comparatione cum anima rationali vt attingente & non excedente eiusdem

b Et ita po-
tèst succes-
sione men-
surari.

molis